

DOBROGEA ÎN VREMEA DOMNIEI LUI IOANCU ȘI MIRCEA CEL BĂTRÂN

OLIMPIU MANUEL GLODARENCO, ERDUAN HALIC

DOBROGEA DURING THE RULE OF IOANCU AND MIRCEA THE ELDER

ABSTRACT: The rule of Ioancu was marked, on one side, by the good relationship Dobrogea had with the Republic of Genoa which was enacted through the Treaty of Pera, and, on the other side, by the Ottoman invasion of the Southern Danube which had been firstly started against the Serbian principalities. After the Serbian principalities had been conquered, the direction

of the Turkish offensive switched to the territory located between the Danube and the Black Sea which was all finally conquered except Slistra and Varna. During those actions Ioancu also fell; then Dobrogea was freed by Mircea the Elder who incorporated it within his and his descendants' domination until around the year of 1420 when Dobrogea was conquered by Turks.

REZUMAT: Domnia lui Ioancu a fost marcată, pe de o parte, de bunele relații ale Dobrogei cu Republica Genova, legiferate prin Tratatul de la Pera și, pe de altă parte, de invazia otomană la sud de Dunăre, pornită mai întâi împotriva principatelor sârbe. După cucerirea acestora, direcția ofensivei turcești s-a mutat spre teritoriul

dintre Dunăre și Marea Neagră, care a fost ocupat, mai puțin Siliștra și Varna. În aceste acțiuni a căzut și Ioancu, Dobrogea fiind, mai apoi, eliberată de către Mircea cel Bătrân, care a inclus-o în stăpânirea lui și a urmașilor acestuia, până în preajma anului 1420 când a fost recucerită de turci.

KEYWORDS: Dobrogea, Ioancu, Mircea the Elder, parley, Turks.

CUVINTE-CHEIE: Dobrogea, Ioancu, Mircea cel Bătrân, tratative, turci.

Domnia lui Ioancu, fiul lui Dobrotiță, a fost reconstituită, istoriografic, grație a două categorii de surse, inegale prin valoare, dar mult apreciate datorită unicității informației lor. Este vorba, în primul rând, de un izvor diplomatic, *Tratatul dintre Ioancu și Republica Genova*, și apoi pasajele analistice otomane din secolul al XV-lea referitoare la relațiile fiului despotului Dobrotiță cu emiratul otoman cârmuit de Murad I.

Față de invazia și expansiunea otomană în Peninsula Balcanică, domnia lui Ioancu a fost inaugurată de încheierea păcii cu Republica Genova. Tratatul a început în luna mai 1387, la Pera, în palatul podestului coloniei genoveze, pe atunci Giovanni di Mezano, între: ambasadorii domnului Ioancu (*Juanchus*), *fiul magnificului domn Dobrotiță, de bună amintire (filium bonae memoriae magnifici domini Dobrodize)* și plenipotențiarul ducelui Genevei, Antoniotti Adorno, ai sfatului bătrânilor și oficiul de opt cetățeni constituit pentru negocierea și chibzuirea afacerilor părților orientale.

Scrisorile de împuternicire pentru delegații români, Costea (Costa) și Ciolpan (Jolpan) fuseseră semnate cu propria-i mână de domnul Ioancu, la 13 martie. Plenipotența lui Gentile di Grimaldi și Janono di Boschi fusese încheiată de notarul și cancelarul comunei Genova, Pietro di Bargalio, la 22 martie.

După negocieri amănunțite ale celor două ambasade, la 27 mai 1387, în Sala de Sus a palatului din Pera, în prezența plenipotențiarilor, a podestatului, a sfatului bătrânilor și a unui numeros public, se încheia tratatul între Republica Ligură și domnul Ioancu.

Documentul proclama solemn pacea veșnică la care se angajau cele două părți, fiind uitate pierderile umane și materiale prilejuite reciproc, în războiul acum încheiat. Părțile se legau să trateze cu bunăvoință pe supușii lor în teritoriul stăpânit de domniile lui Ioancu sau Genovei, să le asigure bunurile și mărfurile precum și o dreaptă judecată. Galerelor genoveze sau care veneau de la Genova li se interzicea provocarea vreunei pagube oamenilor, locurilor și ținuturilor domnului Ioancu. Respectarea dreptului de azil pentru fugari era promisă reciproc, exceptându-se oamenii și bunurile răpite.

Ambasadorii Costea și Ciolpan făgăduiau, din partea domnului lor, un bun tratament pe mare și pe uscat tuturor genovezilor sosiți în chip normal sau naufragiați, averea fiindu-le asigurată. Un consul genovez urma să se instaleze în posesiunile domnului Ioancu pentru a administra operativ și individual justiția tuturor genovezilor judecând, totodată, procesele civile și criminale între genovezi și localnici, cu precizarea că reclamantul trebuia să meargă la scaunul de judecată al acuzatului. Calitatea de genovezi, atât pentru cetățenii liguri cât și pentru oamenii din gospodăria lor, era de drept recunoscută sau urma să fie indicată de consulul Republicii Ligure. Supușii domnului Ioancu, de orice stare, citați în justiție, erau ținuti să jure în forma cuvenită înaintea acceptării mărturiei lor.

Ambasadorii domnului Ioancu se angajau, în numele acestuia, să primească cu bunăvoință consulul sau consulii trimiși sau aleși, atribuind un loc potrivit pentru construirea unei biserici și a unei *loggia* în care să poată locui genovezii aflați pe acele meleaguri.

Orice pagubă suferită de genovezi în posesiunile sau de la supușii domnului Ioancu, după încheierea păcii, urma să fie restituită de acesta din urmă. Ființa și averea genovezilor erau puse sub protecția acestuia. În cazul declanșării războiului, părțile își promiteau reciproc un răgaz suficient, de o lună, pentru mărfuri și obiecte ușoare, șase luni pentru sare și corăbii, spre a-și retrage oamenii și bunurile fără vreo *sminteală*.

Comerțul genovez de orice fel, cu excepția alimentelor în vremuri de foamete, era liber în posesiunile domnului Ioancu și tratat preferențial. Taxa de intrare și ieșire urma să fie 2% din valoarea mărfurilor: 1% la import și 1% la export. Trecerea oamenilor, corăbiilor, metalelor și pietrelor prețioase, lucrute sau montate, aparținătoare genovezilor era declarată liberă, interzicându-se orice impunere.

Aparte, se fixa un termen de două luni pentru reglementarea succesiunii lui Lodixio de Goasto, răposat în posesiunile domnului Ioancu.

Termenul fixat pentru întărirea, prin act public și jurăminte, a păcii de către fiul despotului Dobrotiță era de o lună după data când i s-ar fi adus la cunoștință textul tratatului. O amendă de 100.000 de hiperperi de aur, garantată prin reciproca zalogire a bunurilor, se prevedea în cazul încălcării păcii.

În ziua de 27 mai 1387, tratatul de pace a fost încheiat și jurat de ambasadorii domnului Ioancu și ai Genovei¹.

Al doilea eveniment, ilustrat de sursele istorice ale domniei lui Ioancu, a fost invazia otomană². După intervențiile în luptele principilor albanezi (1383–1385), emirul Murad I, numit acum de unele vechi cronicile otomane *Hudavendigâr – domnul, Augustul* – s-a îndreptat împotriva principatelor sârbe. Înaintarea otomanilor pe valea Moravei a fost, însă, oprită pe râul Topliča, la Pločnik în 1387³.

Cronicile turcești povestesc că în lupta de la Pločnik, care a însemnat înfrângerea turcilor în fața oștirilor sârbești și bosniace, sultanul Murad I poruncise țarului Șișman de la Târnovo și lui Ioancu, fiul lui Dobrotiță, să-i vină în ajutor pentru că, încă înainte de această luptă, ei se declaraseră supuși ai turcilor. Cei doi principii creștini nu au ascultat de această poruncă căci încheiaseră, în taină, un legământ față de sârbi (în ceea ce îl privește pe Șișman, acesta era ginerele lui Lazăr) și nu s-au înfățișat cu oștile la chemarea

1. XXX, *Documenta Historia Romaniae*, B, veac XIII, XIV și XV, pp. 34–40.

2. Anca Ghiăț, *Condițiile instaurării dominației otomane în Dobrogea*, în *Studii sud-est europene*, București, 1974, pp. 60–63.

3. Sergiu Iosipescu, *Balica, Dobrotiță, Ioancu*, București, 1985, p. 145.

sultanului. În aceste condiții, în anul 1388, sultanul a poruncit marelui vizir Ali pașa, fiul lui Hairedim, să pedepsească pe cei doi suverani creștini necredincioși⁴.

Desfășurarea acestei campanii a fost înfățișată, cu neașteptate amănunte, de cronicile otomane și, în primul rând, de *Djihannuma* (*Descrierea lumii*), istoria universală compilată de Mehmed Neșri. Contemporană cu Ștefan cel Mare, scrierea lui Neșri, din care s-a păstrat doar *Tarih-i al-i Osman* (*Istoria dinastiei otomane*), a avut o largă circulație manuscrisă. Ea a fost utilizată de cunoscutul orientalist german Hans Loewenklaue (Johannes Leunclavius) pentru redactarea lucrării *Historiae Musulmanae Turconum de momentes ipsorum exscriptice Libri XVIII* (*Cele 18 cărți ale istoriei musulmane a turcilor scrisă după momentele acestora*), publicată la Frankfurt în 1591. Cu unele completări ale erudiției de cabinet, opera lui Loewenklaue reproduce, aici, textul analelor lui Mehmed Neșri, ele însele o compilație de pe la anul 1500 a evenimentelor petrecute cu mai bine de un secol mai devreme.

Potrivit versiunii cronicilor otomane, planul de campanie al vizirului Ali pașa era adaptat împrejurărilor, în funcție de care expediția de pedepsire se putea transforma într-una de cucerire parțială sau totală a țărilor invadate. Forțele de care dispunea Ali pașa se cifrau la circa 30.000 de luptători⁵.

Peste 30 de cetăți și orașe se aflau sub ascultarea țarului de Târnovo dar, dintre acestea, cea mai însemnată era Silistra. Oastea marelui vizir a trecut prin pasurile răsăritene ale Balcanilor, pe la Aitos, a supus mai întâi Provadia și apoi a somat orașul Ventzina (Visa/Lavisa) să se predea. Surprinși, lipsiți de speranța vreunui ajutor, locuitorii *bulgari* au înmănat lui Ali pașa cheile cetății. A urmat capitularea Madarei și Șumenului, despărțind astfel pe Șișman de Ioancu. Revenirea trupelor marelui vizir la Ventzina, pentru aprovizionare și refacere, a dus, în urma unui incident, la devastarea și distrugerea cetății, locuitorii rămași în viață fiind înrobiți de otomani.

În vreme ce tabăra turcească se afla, încă, la Ventzina, doi locuitori ai cetății Varna s-au înfățișat lui Ali pașa cu o solie a notabilităților care se angajau să aresteze pe domnul Ioancu și să predea orașul. Marelui vizir a detașat corpul de oaste condus de Yakși bey Timurtașoğlu spre a ocupa Varna. Tăbărât cu trupele sale nu departe de cetate, beyul a trimis înainte pe cei doi reprezentanți ai notabililor Varnei ca să pregătească intrarea otomanilor în capitala lui Ioancu. Așteptarea lui Yakși bey a rămas, însă, zadarnică. Cetatea Varnei nu și-a deschis porțile. Corpul otoman al lui Yaksi bey a revenit în tabăra lui Ali pașa de la Ventzina, aici încheindu-se prima parte a campaniei. Desfășurarea ulterioară a războiului a fost determinată de traversarea Strâmtoarelor de către emirul Murad I.

Cu forțe proaspete, turcii l-au asediat pe țar la Nicopol. Acesta, înspăimântat de primejdia ce-l amenința, s-a dus la Iamboli: *S-a aruncat la picioarele calului sultanului și, umilindu-se, a cerut iertare în diferite feluri. El a spus „Nu am altă cetate și alt oraș mai bun decât Silistra. Să-l dau sultanului meu și să-i fiu rob pe vecie, numai să-mi ierte păcatele și inima sultanului meu să nu se mânie împotriva mea.” La rândul său, sultanul i-a iertat păcatele.*

Pactul de la Iamboli, atât de ușor încheiat, nu a putut fi însă dus la îndeplinire. Un corp de oaste, comandat de același Ali pașa, ce se îndreptase către marea cetate dunăreană spre a instala o garnizoană otomană precum și pe sangeacul numit Yaksi bey Timurtașoğlu, a găsit acolo o rezistență nebănuită. Versiunea cronicilor otomane, datorată lui Hans Loewenklaue, atribuie insuccesul refuzului țarului Ivan Șișman de a preda cetatea.

Aceasta a determinat ca războiul să reînceapă. Silistra a fost luată cu asalt, apoi încredințată lui Yaksi bey; după aceea căzură și Târnovo și, în cele din urmă, Șiștovul. Acum s-a desfășurat un episod destul de interesant, povestit de cronică turcească: *După ce a fost luat Șiștovul, vizirul a pornit mai departe cu oastea sa împotriva acestor cetăți și castele pe care, mai înainte, vlahii transalpini le ocupaseră, trecând Dunărea în Bulgaria. Fără greutate le-a reluat pe toate, iar garnizoanele au fost luate în captivitate. Între cetățile supuse a fost pomenită și Hârșova (Jurcova, pe Dunăre). Numai Nicopole mai rezista și Șișman se adăpostea acolo, dar fiind asediat de turci, a fost silit să se predea, căzând la picioarele vizirului cu soția și copiii. Turcii, socotindu-l neprimejdios după înfrângerea suferită, l-au iertat și i-au redat scaunul de la Târnovo, lăsându-l*

4. P. P. Panaitescu, *Mircea cel Bătrân*, București, 2000, p. 255.

5. Sergiu Iosipescu, *op. cit.*, p. 147.

să domnească mai departe ca un supus al lor. Cu aceasta s-a terminat povestirea cronicilor turcești despre campania din Bulgaria, din 1388.

Se constată, astfel, că aceste cronici sunt incomplete dar, din faptele ce rezultă din ele, reiese că, mai târziu, la 1393, turcii, sub sultanul Baiazid I Fulgerul (1389–28 iulie 1402), au atacat Silistra, pe care o pierduseră între timp în împrejurări despre care cronica tace. De asemenea, este curios că din cronicile turcești nu aflăm nimic despre soarta celui alt adversar al lui Ali bei, despotul Ioancu. Pe când, despre Șişman se dau știri precise, Ioancu a dispărut cu totul și nu aflăm nimic despre soarta lui. Ținând seama, însă, de narațiunea cronicilor turcești și de faptul că, imediat după aceste evenimente, Dobrogea și Silistra au început să intre în stăpânirea lui Mircea, este ușor să explicăm cum s-au petrecut lucrurile. Expediția marelui vizir din 1388 a fost îndreptată împotriva lui Șişman și a lui Ioancu din Dobrogea; Dobrogea, în afară de Varna și de Silistra, a fost cucerită de turci. Ioancu a dispărut în aceste împrejurări pierind, probabil, în luptă. Cronica spune precis că oastea lui Mircea, îndată ce a văzut că Șişman și Ioancu rezistau, a intervenit, a trecut Dunărea și a ocupat mai multe cetăți dar, în cele din urmă, turcii au alungat garnizoanele românești. Întrucât însă, după mărturia documentelor otomane, Silistra a fost apoi pierdută de turci, nu rămâne decât o singură explicație: Mircea a cucerit Dobrogea de la turci începând din 1388, apoi deplin în anul următor. După ce Ioancu a fost prins sau ucis de turci, Mircea și-a trimis oastea peste Dunăre. La început respinși, românii s-au menținut pe alocuri iar, după plecarea oștirii marelui vizir, când au rămas numai garnizoane turcești locale, aceștia s-au întins peste toată Dobrogea și au luat Silistra. De aceea, constatăm că în 1389, Mircea era domn peste Silistra și peste țara lui Dobrotiță⁶. Cucerirea Silistrei și a Dobrogei vor fi pentru sultan motive suficiente de a porni la luptă împotriva lui Mircea cel Bătrân. Pentru început însă, după bătălia de la Kossovo din 1389 prin care s-a reușit vasalizarea Serbiei, sultanul s-a întors la Adrianopol și a poruncit akângiilor, conduși de Firuz bey, să atace Vidinul în frunte cu Strașimir, care s-a supus fără luptă și, de aceea, a fost lăsat să domnească în continuare. De la Vidin, Firuz a jefuit apoi teritoriul Țării Românești.

Între timp, cetele turcești se infiltrau tot mai mult în Bulgaria, iar Șişman, țarul de la Târnovo, era silit să privească cum cetățile lui cad una după alta. Sub pretext de legături comerciale, turcii s-au infiltrat ca negustori la Nicopole și, într-o noapte, o ceată de otomani, între care se aflau unii ce cunoșteau limba bulgară, au înșelat pe paznici, determinându-i să deschidă porțile cetății. Așa a fost ocupată această cetate, iar planul a fost pus în aplicare și-n cazul Silistrei numai că, aici, garnizoana românească a fost mai vigilentă și turcii au eșuat în încercarea lor.

Căderea Bulgariei în 1393 adus la apropierea pericolului turcesc de granițele Țării Românești. Prima cetate vizată de turci a fost Silistra care a fost atacată de oștile conduse chiar de Baiazid I (1389–1402). Cronica turcească nu spune de cine era apărată atunci Silistra dar, este clar că garnizoana de aici era una românească. De asemenea, cronica nu precizează nici data acestui asediu al lui Baiazid, pe care îl pune înainte de lupta de la Rovine din 1394 și, din acest motiv, considerăm că acest asediu a fost, practic, o continuare a expediției turcești din Bulgaria, din anul 1393.

Oastea turcească a înconjurat cetatea, iar atacurile turcești au obligat, în cele din urmă, garnizoana, să trimită o solie care să trateze predarea Silistrei, dar numai cu condiția ca turcii să permită locuitorilor ei să o părăsească împreună cu familiile, averile și armele lor. Baiazid a acceptat aceste condiții, ceea ce dovedește că apărarea a fost dărză și luarea cu asalt a cetății ar fi cerut jertfe grele de sânge. Sultanul a poruncit, apoi, unui sangeac ca, împreună cu o mie de ostași, să-i conducă pe creștini spre locurile de baștină ale lor. După ce au ajuns *la a zecea piatră de la cetate*, au dat acolo de o răspântie de drumuri. Creștinii au dat să apuce pe calea *ce le era de folos*, dar turcii au spus că acel drum nu era sigur și nu puteau îngădui ca ei s-o ia pe acolo, căci se temeau de soarta lor: dacă vreun creștin ar fi fost ucis, atunci turcii ar fi dat socoteală în fața sultanului. Creștinii au răspuns că nu pot să meargă pe cealaltă cale, care i-ar îndepărta de locurile către care voiau să meargă. De aici s-a născut cearta și s-a ajuns la bătaie; creștinii, mai numeroși decât cei 1.000 de turci, erau pe cale să-i înfrângă, dar deodată a venit în ajutor și oastea sultanului și creștinii au fost, astfel, măcelăriți.

6. P. P. Panaitescu, *op. cit.*, p. 257.

Într-un hrisov din 10 iunie 1415 se menționează faptul că Dobrogea, pe fondul convulsiilor din imperiu, a intrat în stăpânirea lui Mircea.

În Christos Dumnezeu credinciosul și de Christos iubitorul și de stăpânitorul, Io Mircea, mare voievod peste toată țara Ungrovlahiei și peste părțile de peste munți și spre cele tătărăști și peste amândouă malurile Dunării întregi până la Marea cea Mare și domn al cetății Dârstorului, binevoita domnia mea din a mea bunăvoință și cu inima curată și luminată și dăruit-am acest prea cinstit hrisov boiernașilor domniei mele lui Vlad cu toți nepoții săi Buia, Șisa și Stănilă cu frații săi, satul numit Beala, ce se află în județul Motrului, ca să fie lui Vlad și tuturor nepoților lui de ocină și, de ohabă, satul Beala. Și-mi dederă domniei mele un cal și o cupă. Deci, să le fie lor ocină și să aibă scutire începând cu vama oilor de vama porcilor și de albinărit și de găletărit și de vinărit și de gloabe și de cătări și de podvoade cu un cuvânt de slujbele mici și de cele mari și de toate acestea să fie scutiți ei și copiii lor și nepoții și strănepoții lor câtă vreme voi fi în viață, domnia mea și fiul domniei mele Mihail voievod⁷.

În timpul domniei lui Mircea, Dobrogea l-a adăpostit și pe șeyhul reformator Bedreddin care ocupase, în perioada 1411–1413, sub conducerea sultanului Musa Çelebi, funcția de judecător al armatei (kadâasker).

În 1415 sau, poate, la începutul anului următor, șeyh-ul s-a refugiat la emirul Isfendiar, partenerul pontic al lui Mircea, cerându-i acestuia să plece ca ambasador la hanul din Crimeea (*tatar diyarâna*⁸) și a insistat să renunțe la proiectul de a merge în Orient unde padișah era Șah Ruh, un descendent al lui Timur Lenk, care se luptase cu osmanlâi și, deci, îl puteau ucide pe șeyh. Emirul Isfendiar l-a înduplecat pe Bedreddin să meargă spre Crimeea, unde han era fratele lui, sultanul Aktu (Aktavi), care se conciliase cu sultanul Mehmed I și, din acest motiv, trebuia să ajungă la han în mod clandestin⁹. Cronicarul Hafâz Halil, nepotul șeyh-ului, urmărind să imaculeze pentru posteritate personalitatea unchiului său, a înscenat o relatare imaginară despre venirea lui Bedreddin pe malul occidental al Mării Negre doar ca rezultat a unei furtuni care a împins corabia plecată din Sinope spre Vest.

Cronicarul Ibn Arabșah relatează că a avut o întrevedere cu șeyhul Bedreddin în anul Hegirei 819 (01.03.1416–17.02.1417) la curtea lui Isfendiar. În opinia acestui cronicar, șeyh-ul a căzut pradă dorinței de a fi sultan și, din acest motiv, s-a revoltat contra sultanului de atunci, Mehmed I.

În biografia lui Bedreddin, Hafâz Halil a trecut sub tăcere idealul politic al șeyh-ului, narând, cu precădere, ideile social religioase ale reformatorului. Pentru a motiva deplasarea lui Bedreddin în Dobrogea, un ținut controlat de Mircea, despre care se știa că era susținătorul adversarilor lui Mehmed I, Hafâz Halil a inventat o dușmănie¹⁰ între Mircea cel Bătrân (1386–1418) și Alexandru cel Bun (1400–1432) care l-ar fi împiedicat pe șeyh și pe companionul său, refugiatul Azab beg, un fost dregător a lui Musa Çelebi, să se îndrepte spre ținta călătoriei: hanul Hoardei de Aur¹¹.

*Au întins pânzele și au pornit la drum;
Să vezi, însă, ce nenorocire aduce porunca destinului:
În acea vreme se întâmplase că musulmanii
Deveniseră dușmanii ghiaurilor,
Afurisitul de venețian ocupase marea (Marea Neagră).
Șeyh-ul a înțeles atunci ce se va întâmpla pe lume.
Când căpitanul de corabie a sosit la marginea Țării Românești
Capii răutăților s-au înțeles (între ei).
Aflați, prieteni, purtători ai credinței,
Ce i-au făcut atunci șeyhului, rău făcătorii,
O, voi cei mari, șeyhul ieșise pe uscat, în Țara Românească.*

7. XXX, *Un document de la Mircea cel Bătrân*, în *Conservatorul Constanței*, an 5, nr. 2, din 27 ianuarie 1913, p. 3.

8. *Diyar* în limba turcă înseamnă ținut sau regiune.

9. Bilal Dindar, *Şeyh Badr al-din Mahmud et ses Waridat*, Ankara, 1990, pp. 34–35.

10. Afirmăția lui Hafâz Halil a fost înțeleasă de unii istorici ca un rezultat al competiției dintre Mircea cel Bătrân și Alexandru cel Bun pentru stăpânirea Chinei.

11. Ducas, *Istoria turco-bizantină*, ediția V. Grecu, București, 1958, pp. 148–150.

... O credinciosule, ei l-au lăsat pe şeyh pe uscat,
 Iar corabia au tras-o îndată în (largul) mării,
 Au întins pânzele și l-au lăsat acolo (pe şeyh).
 O, bunicule ascultă ceea ce va urma.
 ... Şeyhul a rămas pe țărm cuprins de jale,
 Necredincioșii venind, l-au găsit pe şeyh
 Și au aflat, mișcați și cu mirare, despre marele său renume,
 L-au primit cu dragoste și cu prietenie
 Și l-au dus pe şeyh cu mare alai în oraș.
 Aici se afla cineva, fost slujbaş al şeyhului (este vorba de Azab bey)
 Care, fiind găsit, deveni mâna dreaptă a şeyhului.
 Atunci când Mehmed devenise han și în locul lui Musa,
 Acela, găsind o cale, fugise în Țara Românească
 Și lui i se spunea Azab bey,
 El ocrotise pe fiicine
 Și acum a venit din nou în slujba şeyhului,
 Așa cum fusese și mai înainte,
 Ei (Bedreddin și Azab) s-au înțeles
 Să intre din nou în slujba hanului,
 Dar acelui om desăvârșit
 Nu i-a fost cu putință să meargă la han.
 Fiind bey în acea vreme necredinciosul Mircea
 Drumurile erau pline de primejdii,
 Căci pe atunci Mircea și domnul Moldovei (Kara Bogdan) erau între ei
 Cum sunt câinele cu pisica.
 Apoi a renunțat la acest gând
 Și s-a pregătit să plece în țara sa de baștină
 Ca să se întâlnească cu prietenii săi
 Și să stea acolo până la venirea sultanului.
 ... Și și-a pus în gând să se întâlnească cu sultanul.
 Ei, prietene de drum, așa stau lucrurile,
 Dar, când vine sorocul, vânatul iese în calea vânătorului.
 Bedreddin a venit într-o mare de copaci (este vorba de Deliorman = pădure nebună, în limba turcă).
 Acolo s-au adunat în jurul său multe cete de netrebniți
 Și şeyhul a apucat drumul spre ținuturile Zagorei¹².

După cum s-a observat, Bedreddin nu a ajuns la hanul tătar așa cum își propusese inițial, mergând, în schimb, în sudul Dobrogei, în zona denumită de cronicari *marea de copaci* (*ağaç denizi*, numită și Deliorman) unde a strâns oameni în jurul său spunând:

*De acum înainte veniți la mine, mie mi s-a dat padişahlâk-ul; eu trebuie să fu Kalif pe pământ. Cui îi trebuie sangeak și subaşlâk să vină lângă mine. Cine dorește ceva să vină, deoarece acum mă voi răzvrăti*¹³.

Mișcarea condusă de Bedreddin a fost, însă, înfrântă. Mircea a înțeles poziția strategică pe care o deținea Dobrogea, el putând, astfel, să țină legătura cu emirii rebeli și să creeze mari probleme interne turelor otomani.

În jurul anului 1420, turcii vor recuceri Dobrogea de la urmașii lui Mircea pentru ca ea să intre în componența Imperiului Otoman până în 1876, românii preluând-o de la turci și nu de la bulgari¹⁴.

12. Mihail Guboglu, *Cronici turcești privind Țările Române*, vol. I, București, 1966, pp. 25–26.

13. Aurel Decei, *Istoria Imperiului otoman până la 1656*, București, 1978, p. 83; Mehmed Neşri, *Djihannuma, Taih al-I Osman*, în *Cronici turcești privind țările române*, București, 1966, p. 117.

14. Ion Antonescu, *Românii originea, trecutul și drepturile lor*, Iași, 1991, p. 50.

BIBLIOGRAFIE

- ANTONESCU, Ion, *Românii originea, trecutul și drepturile lor*, Iași, 1991.
- BILAL Dindar, *Şeyh Badr al-din Mahmud et ses Waridat*, Ankara, 1990.
- DECEI, Aurel, *Istoria Imperiului otoman până la 1656*, București, 1978.
- Documenta Romaniae Historica*, B, Țara Românească, veac XIII, XIV și XV, vol. I, București, 1965.
- DUCAS, *Istoria turco-bizantină*, ediția V. Grecu, București, 1958.
- GHIĂȚĂ, Anca, *Condițiile instaurării dominației otomane în Dobrogea*, în *Studii sud-est europene*, București, 1974.
- GUBOGLU, Mihail, *Cronici turcești privind Țările Române*, vol. I, București, 1966.
- IOSIPESCU, Sergiu, *Balica, Dobrotiță, Ioancu*, București, 1985.
- MEHMED Neşri, *Djihannuma, Taih al-I Osman*, în *Cronici turcești privind țările române*, București, 1966.
- PANAITESCU, P. P., *Mircea cel Bătrân*, București, 2000.
- Un document de la Mircea cel Bătrân*, în *Conservatorul Constanței*, an 5, nr. 2, din 27 ianuarie 1913.